

Conform **Titlului VI din Codul Fiscal – Impozitul pe veniturile obținute din România de nerezidenți**, orice venit realizat de o persoană fizică sau juridică nerezidentă de la un plătitor din România poate deveni subiect al impozitării în România. Fundamentul îl reprezintă principiul fiscalității sursei: **veniturile realizate dintr-o sursă situată în România sunt impozabile în România**, chiar dacă beneficiarul nu este rezident fiscal în România.

Impozitul datorat de nerezidenți este **un impozit final, cu reținere la sursă**, plătit de către entitatea română care efectuează plata venitului (plătitorul de venituri). Acest mecanism urmărește colectarea eficientă și promptă a obligațiilor fiscale de la persoane care nu sunt stabilite fiscal în România și, prin urmare, nu sunt supuse regulilor generale de impozitare internă.

2. Rezidența fiscală a persoanelor fizice

Conceptul de *rezidență fiscală* reprezintă o noțiune fundamentală care determină suveranitatea fiscală a unui stat asupra veniturilor realizate de o persoană. Statutul de rezident sau nerezident influențează decisiv locul unde se exercită dreptul de impunere – integral în cazul rezidenților (pe venituri din surse mondiale), respectiv limitat în cazul nerezidenților (doar pe veniturile din surse situate în statul respectiv).

Reglementările românești, în conformitate cu art. 7 din Codul Fiscal, definesc cu rigurozitate criteriile în funcție de care o persoană fizică sau juridică este considerată rezidentă fiscal în România sau nerezidentă. Aceste criterii sunt definitorii în aplicarea normelor de impunere, în stabilirea obligațiilor declarative și în identificarea tratamentului fiscal aplicabil tranzacțiilor internaționale.

Importanța stabilirii corecte a rezidenței fiscale este accentuată și de existența convențiilor de evitare a dublei impunerii, care condiționează aplicarea tratamentului fiscal favorabil (precum reduceri de impozite sau scutiri) de dovada statutului de rezident al unui alt stat semnatar. Astfel, determinarea rezidenței nu are doar o dimensiune formală, ci constituie o verigă esențială în arhitectura fiscalității internaționale.

Conform art. 7 din Codul Fiscal:

27. **persoana fizica nerezidenta** – orice persoana fizica ce nu indeplineste conditiile prevazute la pct. 28, precum si orice persoana fizica cetatean strain cu statut diplomatic sau consular in Romania, cetatean strain care este functionar ori angajat al unui organism international si interguvernamental inregistrat in Romania, cetatean strain care este functionar sau angajat al unui stat strain in Romania si membrii familiilor acestora;

28. **persoana fizica rezidenta** – orice persoana fizica ce indeplineste cel putin una dintre urmatoarele conditii:

- a) are domiciliul in Romania;
- b) centrul intereselor vitale ale persoanei este amplasat in Romania;
- c) este prezenta in Romania pentru o perioada sau mai multe perioade care depasesc in total 183 de zile, pe parcursul oricarui interval de 12 luni consecutive, care se incheie in anul calendaristic vizat;
- d) este cetatean roman care lucreaza in strainatate, ca functionar sau angajat al Romaniei intr-un stat strain;

22. **nerezident** – orice persoana juridica straina, orice persoana fizica nerezidenta si orice alte entitati straine, inclusiv organisme de plasament colectiv in valori mobiliare fara personalitate juridica, *care nu sunt inregistrate in Romania*, potrivit legii;

Ca exemplu, in contextul colaborarii cu persoane juridice nerezidnete din mediul online, **comisioanele percepute de platforme precum Booking, Airbnb, Google, Facebook sau Amazon**, în virtutea prestării unor servicii digitale sau de intermediere pentru beneficiari români, se încadrează, de regulă, în categoria **veniturilor din comisioane** care sunt **impozabile în România**. Astfel, dacă plătitorul român este o persoană juridică, PFA, II sau altă entitate care se încadrează în definiția de „plătitor de venit” conform Codului fiscal, acesta are obligația de:

- a solicita **certificatul de rezidență fiscală** al furnizorului nerezident;
- a analiza dacă serviciul se încadrează în categoria **veniturilor impozabile în România**;

- a **reține impozitul** (în lipsa aplicării unei convenții de evitare a dublei impuneri sau dacă certificatul de rezidență nu este prezentat);
- a declara și plăti impozitul, prin formularul **100**, și a depune **formularul 207** privind impozitul reținut la sursă pentru nerezidenți.

În lipsa unui tratat aplicabil sau a dovezii privind rezidența fiscală în alt stat, **impozitul se reține la cota standard de 16%**, aplicabilă asupra venitului brut plătit către nerezident.

Cum determină persoanele fizice rezidența fiscală?

Persoana fizică nerezidentă care are centrul intereselor vitale amplasat în România este supusă impozitului pe venit pentru veniturile obținute din orice sursă, atât din România, cât și din afara României, începând cu prima zi în care declară că centrul intereselor vitale se află în România. Persoana fizică nerezidentă care este prezentă în România pentru o perioadă sau mai multe perioade care depășesc în total 183 de zile, pe parcursul oricărui interval de 12 luni consecutive, care se încheie în anul calendaristic vizat este supusă impozitului pe venit pentru veniturile obținute din orice sursă, atât din România, cât și din afara României, începând cu prima zi a sosirii în România

Cazul 1: Centrul intereselor vitale în România

Situație:

Jean Dupont, cetățean francez, se mută în România împreună cu soția sa românească și copiii lor, care merg la școală în București. Jean are un apartament închiriat pe termen lung în România și muncește de la distanță pentru o companie franceză. De asemenea, deține conturi bancare și o mașină înmatriculată în România.

Analiză:

Deși nu a stat încă 183 de zile în România, Jean declară centrul intereselor vitale în România, deoarece:

- Familia locuiește aici,
- Copiii învață aici,
- Are reședință și proprietăți în România,

-Își organizează activitatea zilnică din România.

Consecință fiscală:

Jean devine rezident fiscal în România din prima zi a declarării centrului intereselor vitale și este supus impozitului pe venit pentru toate veniturile sale mondiale – inclusiv salariul din Franța și alte eventuale investiții externe.

Cazul 2: Prezență fizică în România > 183 zile

Situație:

Jean vine în România la 1 martie și rămâne până pe 15 octombrie același an (≈ 229 zile). Nu a declarat centrul intereselor vitale, iar familia sa a rămas în Franța.

Analiză:

Chiar dacă nu a declarat centrul intereselor, Jean a depășit 183 zile de ședere în România într-un interval de 12 luni consecutive.

Consecință fiscală:

Devine rezident fiscal în România din prima zi a sosirii, adică din 1 martie, și este supus impozitului pe venit pentru toate veniturile obținute din orice sursă (România + străinătate), din 1 martie.

- **Criterii** de stabilire a rezidenței persoanei fizice potrivit convenției de evitare a dublei impunerii:

Dacă o persoană fizică este considerată **rezidentă atât în România**, cât și într-un stat semnatar al convenției de evitare a dublei impunerii, rezidența persoanei fizice se stabilește astfel:

Persoana fizică este considerată rezidentă numai a statului în care are domiciliul, respectiv locuința permanentă aflată la dispoziția sa. O locuință se consideră permanentă dacă este proprietatea personală a persoanei fizice, dacă aceasta este închiriată de persoana respectivă sau dacă rămâne disponibilă oricând pentru această persoană și/sau familia sa.

Dacă persoana deține o locuință permanentă aflată la dispoziția sa în ambele state, este considerată rezidentă numai a statului în care își are centrul intereselor vitale, respectiv în statul cu care relațiile sale personale și economice sunt mai apropiate.

Dacă o persoană fizică **deține o locuință într-un stat semnatar** al unei convenții de evitare a dublei impuneri încheiate cu România și deține la **dispoziția sa și o locuință în România** în timp ce o păstrează pe prima, faptul că păstrează prima locuință în statul în care a locuit preponderent, **unde a muncit** și unde se află familia sa și toate proprietățile sale poate, împreună cu alte elemente, să demonstreze că persoana respectivă și-a păstrat centrul intereselor vitale în celălalt stat, și nu în România.

Același criteriu de stabilire a centrului intereselor vitale este folosit în mod corespunzător și pentru persoanele fizice rezidente care părăsesc România.

Prin centrul intereselor vitale se înțelege locul de care relațiile personale și economice ale persoanei fizice sunt mai apropiate. În analiza relațiilor personale se va acorda atenție familiei soțului/soției, copilului/copiilor, persoanelor aflate în întreținerea persoanei fizice și care sosesc în România împreună cu aceasta, calitatea de membru într-o organizație caritabilă, religioasă, participarea la activități culturale sau de altă natură. În analiza relațiilor economice se va acorda atenție dacă persoana este angajat al unui angajator român, dacă este implicată într-o activitate de afaceri în România, dacă deține proprietăți imobiliare în România, conturi la bănci în România, carduri de credit/debit la bănci în România.

Dacă nu poate fi determinat statul în care persoana are centrul intereselor vitale sau dacă respectiva persoană nu deține o locuință permanentă aflată la dispoziția sa în niciunul dintre state, se consideră că este rezidentă a statului **în care aceasta locuiește frecvent**. Astfel, se vor avea în vedere șederile pe care le are persoana respectivă în toate locurile din același stat;

Dacă persoana locuiește în mod obișnuit în ambele state sau nu locuiește în niciunul dintre ele, se va considera că persoana respectivă este rezidentă a statului a cărui naționalitate/cetățenie o are.

Dacă persoana are *naționalitatea/cetățenia ambelor state* sau nu are naționalitatea/cetățenia niciunuia dintre ele, autoritățile competente ale statelor contractante vor rezolva această problemă pe cale amiabilă la nivelul acestora, potrivit articolului „**Procedura amiabilă**” din convenția de evitare a dublei impunerii.

La stabilirea rezidenței se vor avea în vedere și comentariile articolului 4 "Rezident" din Modelul convenției de evitare a dublei impunerii al Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică . Orice schimbare apărută, care poate aduce modificări în ceea ce privește rezidența, **trebuie comunicată organului fiscal central competent de către persoana fizică în cauză.**

Aplicarea criteriilor din CDI România – Franța:

1. Locuința permanentă aflată la dispoziție

Jean are locuință permanentă în ambele state (proprietate în Franța, închiriere în România) → criteriul nu determină clar rezidența.

2. Centrul intereselor vitale

Familia sa (soție, copii) locuiește în Franța.

Activitatea profesională de bază e tot în Franța (cu doar o delegare temporară în România).

Majoritatea veniturilor sale provin din Franța.

Proprietățile importante sunt în Franța.

→ Deși este prezent fizic în România peste 183 zile, Jean are centrul intereselor vitale în Franța.

3. Locul șederii frecvente

Jean stă o perioadă lungă în România, dar șederile regulate și de durată sunt mai frecvente în Franța.

→ Rezidența nu se transferă automat în România.

4. Cetățenie

Jean este cetățean francez → dacă și celelalte criterii nu ar fi relevante, acest criteriu ar înclina balanța spre Franța.

5. Procedura amiabilă

Dacă ANAF și autoritatea fiscală franceză ar avea păreri contrare, s-ar putea aplica procedura amiabilă prevăzută în CDI.